

Johti Sápmelaččat rs

99400 Enontekiö

28.04.2017

SAAMELAISKÄRÄJILLE

Johti Sápmelaččat rs jäsentensä ja Enontekiön poronhoitajasaamelaisten puolesta lausuu seuraavaa:

Pohjoismaista saamelaissopimusesitystä ei tule tässä muodossa hyväksyä. Sopimusesitys sisältää lukuisia perustavanlaatuisia tulkinnanvaraisuuksia, epämääräisyyksiä ja virheellisyyksiä liittyen erityisesti saamelaisten itsemääräämisoikeuteen sekä maa- ja vesioikeuksiin. Nykyisellään sopimusesitys heikentäisi eritoten saamelaisten itsemääräämisoikeutta entisestään mm. heikentämällä saamelaisten oikeutta itse määritellä kansansa jäsenet. Tämä käy esiin mm. sopimusesityksen johdannosta, jonka mukaan voidaan tulkita siten, että valtiot voivat myöntää muille itseään saamelaisiksi katsoville ja saamelaiseen kulttuurin läheisen yhteyden omaaville ts. valtaväestöön kuuluville henkilöille oikeuden tulla otetuksi saamelaiskäräjien äänestysluetteloon vastoin saamelaisten omaa kantaa. Tämä heikentää saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia suoranaisen pakkoassimilaation kautta.

Sopimuksen 1 artiklassa sanotaan, että tarkoituksena on varmistaa ja vahvistaa saamelaisten oikeudet siten, että saamelaiset voivat säilyttää, harjoittaa ja kehittää kulttuuriaan, kieliään ja yhteiskuntaelämäänsä mahdollisimman vähäisin valtionrajoista aiheutuvin estein.

Luetteloinnista voi ymmärtää, että saamelaisten oikeus maahan ja veteen, kalastus, metsästys ja poronhoito eivät kuulu vahvistettaviin oikeuksiin.

Johti Sápmelaččat rs muistuttaa, että Suomessa on muodostettu jo 1950-luvun alusta lähtien erilaisia komiteoita ja toimikuntia, joiden tarkoituksena on ollut kehittää ja parantaa saamelaisten oikeudellista asemaa. Kuitenkaan näissä toimikunnissa tehdyt esitykset eivät ole edenneet vaan pikemminkin ne on haudattu vähin äänin. Haluttomuus vahvistaa saamelaisille oikeuksia on ilmennyt myös Suomen ILO 169 sopimuksen ratifioimisen vastustamisessa.

Johti Sápmelaččat rs haluaa huomauttaa, että saamelaisten oikeutta alueensa maihin ja vesiin on viime aikoina lainsäädännöllä ja hallintokäytännöillä entisestään kavennettu. Viimeisimmät ovat kalastukseen liittyviä; uusi kalastuslaki, Torniojoen kalastussääntö sekä Tenojoen kalastussopimus. Esimerkiksi Käsivarren saamelaisilla maattomina ei ole oikeutta jatkaa kalastusta verkoilla Könkämäenon suvantoalueilla. Käsivarren porosaamelaiset eivät saaneet 1970-luvulla porotiloja perustettaessa vesiosuuksia kuten esimerkiksi Utsjoella tapahtui.

Lopuksi Johti Sámelaččat rs toteaa, että se yhtyy PhD Rauna Kuokkasen, professori Martin Scheininin ja professori Mathias Åhrenin lausuntoihin ja haluaa vielä nostaa Åhrenin huomion siitä, että pohjoismainen saamelaisopimusesitys on selkeästi huono ja vahingollinen sopimus saamelaisille.

Enontekiöllä 28.4.2017

Nils-Henrik Valkeapää
Várresátnejodiheddji

Janne Näkkäläjarvi
Čalli